

Nacionalització sota control obrer!

ZANÓN

Els treballadors de Zanón realitzaran una gira per l'estat espanyol durant la segona quinzena d'abril, en un moment complicat que a les pressions legals cal afegir amenaces i repressió. Fins a avui la resposta massiva de la comunitat de Neuquén, així com el suport nacional i internacional, frena les agressions. Però quin és la sortida? A aquest debat i al suport a la lluita dels treballadors de Zanón respon aquest especial.

El moviment de fàbriques recuperades i les opcions

El procés insurreccional de desembre del 2001, va portar, entre d'altres coses, a que els treballadors ocupessin les empreses i posessin en marxa la producció per enfrontar els tancaments. En deien "aixecar les persianes". Així va passa a més de 500 empreses de les quals en queden 200 que van constituir el moviment d'empreses recuperades. Cobreixen una variada gamma d'activitats: alimentària, metall-mecànica, gràfica, tèxtil, ceràmica, salut, hosteleria, i es despleguen per tot el país encara que es concentren a Capital Federal, i les províncies de Buenos Aires i de Santa Fe. Zanón es troba en la província patagònica de Neuquén.

No obstant això, i malgrat que en tots els casos la iniciativa va ser dels



treballadors, les alternatives van ser diverses. D'un costat estan variants de propietat privada: unes amb administracions mixtes de patronal i obrers, altres amb intervenció judicial per a fiscalitzar l'administració de la patronal i unes terceres com a cooperatives de treballadors. De l'altre, algunes empreses ocupades més enllà de la situació transitòria en què es trobessin, es negaven a la propietat privada –ni de la patronal ni dels obrers– i exigien l'expropiació perquè fossin nacionalitzades mantenint el control obrer: va ser el cas de la tèxtil Bruckman i la ceramista Zanón.

En aquest marc, el govern de Kirchner, recolzant-se en una majoria

de direccions sindicals, ha facilitat la formació de cooperatives per tal de calmar i controlar la protesta social. No és casual, és la mateixa política que va tenir el govern de González davant les mobilitzacions que enfrontaven els tancaments resultants de la reconversió industrial i van impulsar CCOO i UGT en els anys 80 amb la creació de les SAL (Societats Anònimes Laborals) on la propietat passava a mans dels treballadors en forma de cooperatives. És el mateix que va utilitzar la burocràcia russa de Gorbachov per a privatitzar les empreses estatals via participacions de propietat als treballadors. No obstant això, aquesta forma de

propietat es defensa des de molts sectors de l'esquerra, particularment dels anarquistes, com a forma d'autogestió.

Els límits de la autogestió

Hi ha dos conceptes que es barregen a la discussió. Un és el de propietat de l'empresa i l'altre és el de a qui pertany el control i administració de la mateixa. El concepte d'autogestió els uneix els fos, el seu origen és anarquista i sintetitza una forma de propietat amb la direcció i administració de l'empresa en mans de l'assemblea de treballadors.

No tenim cap diferència amb en mans de qui ha d'estar la direcció i l'administració doncs compartim amb els companys que només és possible sota control obrer, és a dir en mans de l'assemblea. El sol fet que Zanón no s'emporti la plusvàlua dels treballadors i aquesta quedi sota control de l'assemblea ha donat en 3 anys i mig fruits espectaculars: han augmentat els llocs de treball amb salaris dignes, la producció ha crescut, ha permès posar-la al servei de la comunitat per a escoles i hospitals i la universitat ha posat coneixements tècnics al servei de maquinària, manteniment...

En el que sí polemitzem amb l'anarquisme és en la propietat. Aquesta segons ells en la societat futura –després de la revolució i la desaparició de l'estat- varia segons

prenguin el mutualisme de Proudhon -"possessió individual"-, o el colectivisme de Bakunin o el comunisme de Kropotkin -propietat col·lectiva-. No obstant això quan els anarquistes apliquen el concepte en la societat actual en que només hi ha dues formes de propietat -privada o estatal-, per la seva oposició a l'estat, acaben en el concepte proudhonià i amb ell en l'impuls de les cooperatives.

Aquestes s'assenten en la il·lusió que la propietat en mans dels treballadors i treballadores pot superar el mercat capitalista. Però és una utopia reaccionària ja que a aquest el determinen les multinacionals i porta a un procés d'escanyament que o li permet reabsorbir-les o les converteix en "competitives" o les elimina. L'experiència de la cooperativa de SINTEL (amb falta de càrrega de treball per estar en mans de TELEFÒNICA), de les desaparegudes SAL, de les cooperatives de serveis socials -sobreeixplotant als no-cooperativistes- o la conversió d'Eroski i el Grup Mondragón en multinacionals, donen el ventall. No és estrany que sigui l'opció que impulsa el govern argentí doncs en cap cas representen un perill per al capitalisme, ni tan sols si l'opció de mercat fora la del comerç just (veure article a LI 60: Capitalisme i pobresa), doncs les cooperatives

segueixen sent empreses privades atrapades entre o l'explotació - pròpia i/o aliena- per a competir en el mercat, o el tancament sota els lapidaris crèdits bancaris.

Nacionalització sota control obrer

És per això que ens sembla tan important l'opció de l'assemblea de treballadors/es de Zanón. Encara que en l'etapa actual la seva baralla és que s'expropiï a la patronal i es reconegui la seva cooperativa FaSinPat, el seu objectiu no és aquest, sinó al contrari, que la propietat passi a les mans de l'estat mantenint per descomptat, el control obrer. Perquè a més l'estatalització i el reconeixement "d'utilitat pública" que exigeixen manté la lluita en l'àmbit social i com a tal podrà exigir plans de protecció, aranzels, subvencions, etc... que resultaran enfrontats a les "regles del mercat" i a l'OMC. I això només serà així si els treballadors de Zanón mantenen com fins ara el control en mans de les seves assemblees -en cas contrari ja veiem que fa l'estat amb Izar, RENFE, o Correus-. El camí no és fàcil però només en aquesta lluita per l'estatalització sota control obrer, és possible un futur per Zanón com el que avui és: un triomf de la classe obrera al servei de les necessitats socials. És tasca de tots i totes defensar-ho com a nostre.

Caleta Olivia

Petit triomf per la llibertat

Com hem anat informant en succesius LIs, els companys estan en presó preventiva per la magnitud dels càrrecs que se'ls imputen per haver exigint llocs de treball davant la Termap. Per això els advocats van presentar un recurs de Cassació davant la Cambra de Río Gallegos.

El pes de la campanya nacional i internacional, probablement combinat amb la crisi política i en el marc de l'any electoral, va aconseguir que la Cambra de Cassació acceptés el recur. La resolució de la Cambra de 1/4/05 manifesta que el jutge d'instrucció no va tenir en compte la conflictivitat social i el legítim dret de reclamar treball.

Aquest triomf no significa que s'hagi aconseguit la llibertat dels presos, ni el seu desprocessament, sinó que en un termini de 10 - 30 dies el Jutge d'Instrucció o la mateixa Cambra, han de resoldre si els alliberen i si els processen. És a dir es reobre tota la discussió. Per això és molt important que en aquest període creixi la pressió, envia e-mails per la seva llibertat a:

Gobernador de Santa Cruz, Dr. Sergio Edgardo Acevedo

gobernador@scruz.gov.ar

Tribunal Superior Justicia de Santa Cruz, Dr. Ricardo Alberto Napolitani

tsjsc_protocolo@speedy.com.ar

Juez de Instrucción, Dr. Marcelo Martín Bailaque

camarasegunda@mc Olivia.com.ar



Carta oberta dels treballadors de Zanón- Argentina

ZANÓN

A les comissions de solidaritat i organitzacions sindicals.

Des de l'ocupació i posada en producció de la fàbrica a l'octubre del 2001, hem fet uns quants viatges internacionals organitzats per companys de diverses organitzacions amb l'objectiu de difondre l'experiència de lluita i gestió obrera. Amb aquest suport hem visitat treballadors de Xile, Uruguai, Veneçuela, Brasil, Espanya, Itàlia, Alemanya, Suècia i França.

Els obrers de Cerámica Zanón que administrem la fàbrica des de fa 3 anys i mig, vam iniciar aquesta lluita l'any 1998 recuperant el cos de delegats de la fàbrica en mans de la burocràcia sindical, i després, l'any 2000, el sindicat ceramista de Neuquén que dirigeix 4 fàbriques.

La difusió permanent d'aquesta experiència ens ha permès tenir el suport concret de la comunitat, aquesta feina de difusió s'ha fet de manera paral·lela a la regió, al país i al món.

Durant l'any 2005 Zanón enceta l'etapa de les definicions, hem presentat al jutge del concurs de creditors la cooperativa de treball FASINPAT (Fàbrica Sense Patrons) per donar-li un sortida transitòria al conflicte comercial, mentre continuem exigint a l'Estat nacional i provincial l'expropiació definitiva sota control obrer de la fàbrica sense pagament del deute generat per la patronal.

La producció augmenta mensualment i arribem a produir 350 mil metres de productes ceràmics al mes, cosa que equival al 35 % de la capacitat productiva

Hem fet un treball de manteniment mecànic durant el desembre i gener i en aquest període d'autogestió hem arribat a invertir un milió de pesos.

S'han generat 210 nous llocs de treball i avui en total som 470 obrers de la ceràmica.

(.)

Les darreres setmanes la repressió cap als treballadors ceramistes s'ha aprofundit, s'ha passat de les amenaces telefòniques als dirigents obrers a la tortura i persecució de l'esposa d'un company de la fàbrica. L'objectiu és intimidar la nostra organització i tots els sectors opositors al govern en aquesta província, perquè les amenaces també han estat per a d'altres companys de la regió.

Sens dubte és una acció política que mostra les limitacions d'un govern provincial manipulat per la multinacional Repsol.(...)

La resposta va ser contundent tant a la regió com a nivell nacional i internacional. A Neuquén es van fer 3 mobilitzacions amb milers de persones al carrer, també a Buenos Aires i hi ha organismes internacionals que estan treballant en una campanya mundial tot exigint que la justícia de Neuquén aclareixi aquests atacs. Encara que en aquest aspecte no tenim cap expectativa de que apareguin els responsables, ni materials ni intel·lectuals, de les amenaces i les agressions, el suport massiu ha estat una resposta contundent als que volen posar fi a l'autogestió de la fàbrica.

(...) Hem rebut milers de signatures i missatges electrònics de diversos llocs del món; heu de saber que tots aquests materials són distribuïts a la fàbrica per la nostra comissió de premsa i difusió.

Sabem que entre companys els gestos solidaris no s'agraeixen, però sí que valorem enormement el suport incondicional rebut aquestes darreres setmanes. Rebeu mitjançant aquesta carta una salutació en la distància i el nostre ferm compromís de no claudicar en aquesta lluita per una societat més justa per als treballadors del món.

Neuquén 28 de març 2005

Obreres i obrers de Zanón
Sindicat Ceramista del Neuquén
(A la Coordinadora Regional del Alto Valle)
www.obrerosdeZanón.org

L'atac legal i la lluita per l'expropiació

Els treballadors de Zanón s'enfronten aquests mesos a una situació política i legal molt important per definir la seva continuïtat en el futur. A març van superar l'etapa concursal, en la qual el deutor Luís Zanón intentava que els creditors li acceptessin la proposta de pagament per liquidar els deutes i evitar la fallida. Així aquesta ha estat declarada i el jutge del concurs de la fallida Rafael Barreiro anava a obrir el *cram down* ("salvament") de la fàbrica. Això és un invent dels anys 90 perquè els especuladors es quedin les empreses sense donar cap garantia de mantenir-les obertes, conservar els llocs de treball, etc. Això vol dir que qualsevol capital pot fer una proposta de compra de la fàbrica i de pagament dels deutes als creditors (fins i tot el mateix Zanón pot fer-ho emparat per la llei de fallides impulsada per Cavallo des del govern de Menem). Si fracassa el *cram down* i resisteix la gestió obrera, l'empresa aniria a la fallida i en aquest cas Zanón queda desapoderat definitivament de l'empresa i la llei disposa que es pot sol·licitar la continuïtat de l'explotació de la fàbrica en mans d'una cooperativa (FASINPAT-Fàbrica Sense Patrons) formada per 2/3 dels treballadors. En cas de fallida els actius de la fàbrica es deprecien enormement i el seu valor passa a ser ínfim. Això s'aplica tant per al cas de rematada com per l'expropiació per part de l'Estat de la planta, en el cas que se'ls hagi imposat políticament la nacionalització.

Si toquen Zanón, ens toquen a tots

Amb aquest lema s'organitzava a finals de febrer del 2005 una caravana, que encapçalaven les Mares de Plaza de Mayo des de Buenos Aires, que des de diversos punts del país es dirigiria a Neuquén si es concretava l'amenaça de desallotjament de la fàbrica. I és que, a més de l'organització interna i la claredat política en l'objectiu de la nacionalització sota control obrer, la unitat amb la comunitat ha estat clau per mantenir la lluita de Zanón.

Des que el març del 2002 es va votar a l'assemblea posar la producció en marxa en mans dels treballadors, va ser central posar els esforços en dirigir-se a la comunitat. Així el company Alberto Esparza, que va estar al nostre país el desembre passat i que vam entrevistar al LI 51, ens deia: "es va buscar suport tècnic a les universitats i es van crear comissions de treball com ara vendes, compres, premsa i difusió, cada sector de producció triaria un company com a coordinador de la producció... Vam començar 260 treballadors, i després de 3 anys i 2 mesos hi ha 440 llocs de treball a la fàbrica als quals van incorporar-se companys d'organitzacions de *piqueteros* que estaven aturats. Davant de cada ordre de desallotjament que rebíem (n'hi va haver 5) venien a defensar Zanón disposats a tot en suport als ceramistes, els primers 20 llocs de treball van ser per a aquests companys. Després van entrar ex-ceramistes acomiadats per la patronal, companys estudiants, de la comunitat indígena maputxe i d'altres amb discapacitats diferents...", a més "la resposta política a les ordres de desallotjament ha estat sobretot de treball social amb la comunitat, que legitima la reclamació permanentment, molta denúncia contra els funcionaris i empresaris corruptes que van buidar el país i van deixar 4 milions de treballadors aturats i fer donacions de productes ceràmics a hospitals, escoles...". Però fins i tot amb aquests avanços, o precisament perquè per ells aquesta és la qüestió central, Alberto conclou que: "un mitjà de producció ha d'estar al servei de les necessitats d'una comunitat i no pas només

Neuquén, Argentina (ex-zanón)

FaSinPat

L'EXPERIÈNCIA d'una
Fàbrica Sin Patrón



www.obrerosdezanon.org

Dijous 14 d'abril, 12.30 h a Lletres UAB
Passi de "La Toma", de Naomi Klein i Avi Lewis

Dijous 21 d'abril, 13.30 h a Lletres UAB
Xerrada amb dos treballadors ceramistes
(acte unitari)

Lluita Internacionalista **LI** 

www.li-litci.com luchaint@telefonica.net

per alimentar la roda econòmica d'uns quants empresaris, per això l'essència de Zanón com una fàbrica al servei de la comunitat és una sortida més global per a tots els treballadors. Ara destinem una part de la producció a reparar escoles i hospitals, però aquesta és només una part del projecte dels treballadors. Una llei d'expropiació de la fàbrica sense pagar el deute anterior és l'objectiu, amb la gestió obrera de la fàbrica per fer projectes d'obres públiques -habitatges, hospitals, escoles, etc- que generin treball estable i siguin coordinats des de la fàbrica amb la resta de les institucions al marge de l'Estat.

Pots subscriure't a la nostra revista mensual (a escollir versió en castellà o en català) enviant les teves dades a l'apartat de correu i fent l'ingrés per un any al compte corrent: **La Caixa 2100- 3459-31-2100220515** (25 euros si te l'hem d'enviar per correu dins de l'Estat espanyol i 3.000 pessetes si cal fer-ho fora de l'estat espanyol). La subscripció de lliurament en mà és de 17 euros i la podeu fer posant-vos en contacte amb qualsevol militant del grup.

Publicació mensual de Lluita Internacionalista. Dip. legal B-48673-2001
Lluita Internacionalista no es fa responsable de l'opinió expressada en els articles signats.

Lluita Internacionalista és una organització trotskista. El nostre objectiu és la revolució socialista, per acabar amb el capitalisme i construir el socialisme. Impulsem la lluita obrera i jove, i la democràcia obrera. Defensem el dret a l'autodeterminació dels pobles, que és negat per l'Estat Monàrquic, un règim que cal abolir. La nostra lluita és internacionalista: pretenem la reconstrucció de la IV Internacional. LI és secció simpatitzant de la Lliga Internacional dels Treballadors-Quarta Internacional (LIT-CI).

Aquí ens trobaràs

Ap. Correu 23036 CP - 08080 de Barcelona
Ap. Correu 206 CP- 17080 de Girona
Ap. Correu 92 CP-28320 de Madrid
e-mail: luchaint@telefonica.net
<http://www.li-litci.com>

LI 